

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget (2. samling)
(Alm. del - bilag 419)
udenrigsministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	5. marts 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Udenrigsministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens hvidbog om Nye Styreformer i EU, KOM(2001) 428 endelig.

UDENRIGSMINISTERIET Den 4. marts 2002

Nordgruppen

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens hvidbog om Nye Styreformer i EU -

KOM(2001) 428 endelig

Resumé

Hvidbogen om "Nye Styreformer i EU" (European Governance) blev vedtaget den 25. juli 2001. Den indeholder en række forslag til reform af styreformerne i EU, der kan mindske kløften mellem borger og Union. Den fokuserer på reformer, der kan gennemføres uden traktatændringer. Politikplanlægningen og gennemførelsen i EU skal gøres mere åben, simpel og demokratisk og være karakteriseret ved en højere grad af inddragelse og ansvarlighed. Dette skulle medføre mere effektive politikker. Hvidbogen blev forelagt Europa-Parlamentet den 4. september 2001. Europa-Parlamentet vedtog den 29. november 2001 en betænkning om hvidbogen fra Udvalget for konstitutionelle anliggender.

Hvidbogen berører ikke proportionalitets- og nærhedsprincippet. Det bemærkes imidlertid, at hvidbogens forslag til gennemførelse af Nye Styreformer vedrører reformer af den aktuelle lovgivning og en del af sigtet fra Kommissionens side hermed er at underbygge proportionalitets- og nærhedsprincippet.

Hvidbogens forslag til fremtidige reformer af EU's styreform har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Grundet forslagernes overordnede og generelt formulerede karakter kan det dog ikke afvises, at den konkrete udmøntning af forslagene, hvis vedtaget, vil kunne have konsekvenser for gældende dansk lovgivning.

Hvidbogen har ikke statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

1. Baggrund og Indhold

Baggrund

Udarbejdelsen af Kommissionens hvidbog om udviklingen af "Nye Styreformer i EU" (European Governance) blev iværksat i februar 2000. Hvidbogen blev vedtaget den 25. juli 2001. Kommissionens formand Romano Prodi præsenterede hvidbogen for Europa-Parlamentet den 4. september 2001. Den blev forelagt Det Europæiske Råd i Laeken i december 2001. Hvidbogen om Nye Styreformer indeholder en række forslag til reform af styreformerne i EU, der kan bidrage til at mindske kløften mellem borger og Union.

Indhold

Kommissionens forslag til reform af arbejdsgangen i EU er bygget op omkring fem grundprincipper for gode styreformer: åbenhed, deltagelse, ansvarlighed, effektivitet samt sammenhæng. Tilsammen underbygger de fem grundprincipper EU's proportionalitets- og nærhedsprincip. Tanken er, at åbenhed skaber større tillid til EU's forholdsvis komplekse institutioner,

der leverer politikkerne. Deltagelse forventes herudover, at bidrage til at skabe tillid og samarbejde. Ansvarlighed anses for at hænge sammen med skabelsen af en mere klar rollefordeling, hvor hver enkelt EU-institution forklarer, hvad de gør i EU. Behovet for større klarhed og ansvar gælder også for medlemsstaterne og andre i politikplanlægningsprocessen. Effektivitet er en forudsætning for at imødekomme behov rettidigt, og skabes ved hjælp af klare målsætninger, løbende evalueringer samt beslutningstagning på det rette niveau. Endelig er sammenhæng nødvendig i takt med, at rækken af opgaver vokser - også på tværs af sektorbestemte EU politikker.

Kommissionens forslag til implementering af grundprincipperne indebærer:

- inddragelse af flere i udformningen og gennemførelsen af EU-politikker,
- forbedring af kvaliteten og anvendelsen af regulering,
- styrkelse af båndene mellem nye styreformer i EU og EU's rolle i verden samt
- tilpasning af institutionernes rolle.

Forslaget om *inddragelse af flere i udformningen og gennemførelsen af EU-politikker* indeholder en række konkrete tiltag til forbedring og udvidelse af informationsformidlingen på alle stadier af politikplanlægningen, herunder større inddragelse af lokale og regionale aktører i udformningen af politikker. Forslagene omfatter blandt andet skabelsen af en stærkere hørings- og dialogkultur, og at medlemslandene fremmer debatten om EU-spørgsmål på en måde, der giver medlemsstaterne mulighed for at lytte og lære af regionale og lokale erfaringer. Rådet og Europa-Parlamentet skal give hurtigere adgang til oplysninger på alle trin i den fælles beslutningsprocedure, og det er hensigten, at regionsudvalget skal spille en mere proaktiv rolle i politikovervågningen. Rådets og Europa-Parlamentets forhold til civilsamfundet skal gennemgås generelt og det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) skal i den forbindelse spille en mere proaktiv rolle ved at analysere politikker.

Vedrørende *forbedring af kvaliteten og anvendelsen af regulering* anbefales brugen af den åbne koordinationsmetode samt i visse tilfælde samregulering, dvs. at lovgivningen fastsætter en ramme for overordnede målsætninger, grundlæggende rettigheder, ordninger for håndhævelse og appel samt vilkårene for tilsyn. Det nævnes, at Kommissionen vil fremlægge en handlingsplan for bedre regulering. Handlingsplanen vil fokusere på brugen af politiske værktøjer, evt. suppleret af den åbne koordinationsmetode. Hvidbogen foreslår endvidere oprettelse af flere regulerende organer, herunder fastlæggelsen af kriterier for oprettelse af og tilsyn med disse.

Hvad angår forslagene om *styrkelse af båndene mellem nye styreformer i EU og EU's rolle i verden* vil Kommissionen bl.a. forbedre dialogen med statslige og ikke statslige aktører i tredjelande samt fremme anvendelsen af nye værktøjer på globalt plan som supplement til "hård" international ret. Kommissionen ønsker, at der fremmes en debat i 2002 om, hvordan EU kan bidrage til at reformere multilaterale institutioner og UN's internationale repræsentation i henhold til eksisterende traktater bliver gennemgået.

Forslagene vedrørende *institutionernes rolle* tager udgangspunkt i at alle skal koncentrere sig om deres hovedopgaver: Rådet bør forbedre sin evne til politisk ledelse. Kommissionen bør fremover i højere grad anvende sin initiativret til at koncentrere debatter om politiske sammenhænge og målsætninger. Endvidere er det nødvendigt at præcisere Kommissionens ansvar som udøvende myndighed, herunder strømlinje Rådets og Europa-Parlamentets kontrol med, hvordan Kommissionen udøver sine beføjelser. Hvidbogen anfører, at der ikke nødvendigvis er behov for at opretholde de eksisterende udvalg og komiteer navnlig forskriftsudvalget og forvaltningskomitéerne. Samtidig foreslås oprettelse af en simpel juridisk mekanisme, der gør det muligt for Rådet og Europa-Parlamentet som lovgivende instanser at overvåge og kontrollere Kommissionens arbejde. I den forbindelse anslår Kommissionen, at dette bør føre til en ændring af traktatens artikel 202 (TEF), der tillader, at Rådet alene opstiller visse nærmere vilkår for den måde Kommissionen udøver sine beføjelser på.

• **Europa-Parlamentets holdning**

Europa Parlamentet vedtog den 29. november 2001 en beslutning om hvidbogen (KOM(2001) 428 - C5-0454/2001 - 2001/2181(COS)).

Europa-Parlamentet betragter hvidbogen som "...en impuls til en målrettet dialog mellem EU-institutionerne om 'Governance'-reformen...", og finder at resultaterne bør indgå i en omarbejdet tekst inden udgangen af 2002. Endvidere roses Kommissionens vilje til "...kritisk og uden undtagelse af ville kontrollere..." regler, processer og adfærd og til at gennemføre ændringer på europæisk plan.

0

I beslutningen henviser Europa-Parlamentet blandt andet til, at en reform af styreformerne i

EU forudsætter en grundlæggende kritisk analyse af det demokratiske underskud. Samtidig anføres det, at der består nære og til dels uadskillelige sammenhænge mellem reformen af Kommissionen selv, reformen af styreformerne og den konstitutionelle proces vedrørende Unionens fremtid.

Endvidere påpeger Europa-Parlamentet, at anerkendte principper vedr. repræsentativt demokrati samt retsstatsprincippet ikke må lades ude af syne i forbindelse med ønsket om større inddragelse af civilsamfundet. Der henvises også til, at grundlæggende principper om blandt andet enekompetence samt nærheds- og proportionalitetsprincippet samt respekten for medlemsstaternes nationale identitet sætter snævre grænser for flere af forslagernes

gennemførelse, blandt andet en "...horisontal uddelegering..." af beføjelser til "...autonome

nce'-reformen...", og finder at resultaterne bør indgå i en omarbejdet tekst inden udgangen af 2002. Endvidere roses Kommissionens vilje til "...kritisk og uden undtagelse af ville kontrollere..." regler, processer og adfærd og til at gennemføre ændringer på europæisk plan.

regulerende EU-organer...".

t;...horisontal uddelegering..." af beføjelser til "...autonome

nce'-reformen...", og finder at resultaterne bør indgå i en omarbejdet tekst inden udgangen af 2002. Endvidere roses Kommissionens vilje til "...kritisk og uden undtagelse af ville kontrollere..." regler, processer og adfærd og til at gennemføre ændringer på europæisk plan.

Endelig glæder Europa-Parlamentet sig over Kommissionens forslag om at ændre artikel 202 med hensyn til Rådets og Parlamentets ligeværdighed.

- **Nærheds- og proportionalitets princippet**

Hvidbogen berører ikke proportionalitets- og nærhedsprincippet.

Hvidbogens forslag til nye styreformer har efter Kommissionens opfattelse til formål at underbygge nærheds- og proportionalitetsprincippet. Kommissionen anfører i den forbindelse, at man forud for gennemførelsen af en given foranstaltning fra EU's side skal vurdere behovet for foranstaltningen, samt om foranstaltningen bedst gennemføres på EU-plan, og i givet fald hvilken form foranstaltningen bør have. Efter regeringens opfattelse er Kommissionens forslag på dette punkt i fuld overensstemmelse med de nuværende retningslinjer for nærheds- og proportionalitetsprincippet, således som disse fremgår af Protokol nr. 30 til EU-traktaten.

- **Gældende dansk ret**

Hvidbogen koncentrerer sig om reformer af EU's styreform, der i sagens natur ikke er reguleret i dansk ret.

- **Høring**

Hvidbogen er sendt i offentlig høring af Kommissionen indtil 31. marts 2002, hvorefter Kommissionen vil følge op på høringssvarene med en rapport, der ventes fremlagt i slutningen af 2002. Ved forelæggelsen af hvidbogen for det Europæiske Råd i Laeken i december 2001 udtrykte Det Europæiske Råd tilfredshed med Kommissionens initiativ. Rådet (generelle anliggender) besluttede på rådsmødet den 10.-11. december i 2001, at hvidbogen skal substansbehandles på senere rådsmøder med henblik på afgivelse af et svar til Kommissionen vedr. hvidbogen. Dette forventes at ske efter udløbet af Kommissionens høringsfrist.

6. Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Hvidbogens forslag til fremtidige reformer af EU's styreform har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Grundet forslagernes overordnede og generelt formulerede karakter kan det dog ikke udelukkes, at den konkrete udmøntning af forslagene, hvis de bliver vedtaget, vil kunne have konsekvenser for gældende dansk lovgivning.

Hvidbogen har ikke statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

-

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmøde (udenrigsministre) den 10.-11. december 2001. Endvidere er hvidbogen fremsendt forud for Det Europæiske Råds møde i Læken i december 2001.

EU-sekr.